

Dosarul nr.3ra-1280/18

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud: Z.Talpalaru)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: N.Simciuc, I.Cotruță, I.Țurcan)

Î N C H E I E R E

31 octombrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Valeriu Doagă
Nina Vascan
Tamara Chișca-Doneva

examinând admisibilitatea recursului declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Petru Petrenov împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la recunoașterea ilegalității actului administrativ, repunerea în dreptul lezat, obligarea recalculării și achitării pensiei pentru vechime în muncă, reieșind din salariu mediu lunar achitat procurorului, șef-adjunct a secției din cadrul Procuraturii Generale a Republicii Moldova, ținând cont de majorarea salariului procurorului în exercițiu,

împotriva deciziei din 4 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și s-a menținut hotărârea din 16 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă :

La 12 iulie 2017, Petru Petrenov a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la recunoașterea ilegalității actului administrativ, repunerea în dreptul lezat, obligarea recalculării și achitării pensiei pentru vechime în muncă, reieșind din salariu mediu lunar achitat procurorului, șef-adjunct a secției din cadrul Procuraturii Generale a Republicii Moldova, ținând cont de majorarea salariului procurorului în exercițiu.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, a activat în organele procuraturii din 5 ianuarie 1971 și până la 7 februarie 1995, având un stagiu în procuratură mai mult de 34 de ani, dintre care ultimii ani a ocupat funcția de șef-adjunct al secției Analitice a Procuraturii Centrale a Republicii Moldova.

Reclamantul a indicat că, începând cu 8 februarie 1995, la vârsta de 59 de ani, în conformitate cu legislația în vigoare la acel moment i s-a calculat o pensie în mărime de 80% de la salariul stabilit la acel moment, care a fost evaluat în sumă de 929, 61 de lei.

Astfel, în corespundere cu prevederile art. 34 alin.(6) al Legii nr. 118 din 14 martie 2003 la 23 decembrie 2005 și la 1 ianuarie 2008 pensia sa a fost recalculată și constituia suma de 4 556 lei/lunar.

Ca urmare, reclamantul a considerat că, pârâta incorect a interpretat abrogarea Legii nr. 56 din 9 iunie 2011, care conform art. 6 Cod civil, nu poate avea efect retroactiv și nu poate fi aplicată la recalcularea pensiei procurorilor pensionați.

Petru Petrenov a menționat că, conform Legii nr. 37 din 7 martie 2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 355 din 23 decembrie 2013 cu privire la sistemul de salarizare în sistemul bugetar, salariul procurorului s-a majorat cu 35% și se efectuează începând cu 1 ianuarie 2013.

Reclamantul a susținut că, după recalcularea pensiei sale de la 1 ianuarie 2005 și 1 ianuarie 2008 când aceasta a fost recalculată și apreciată în suma de 4 556 lei, până în anul 2017 recalcularea pensiei, cum constată și Casa Națională de Asigurări Sociale, se efectua conform Legii privind pensiile de asistență socială de stat nr.156-XIV din 14 octombrie 1998, prin ce flagrant îi sunt încălcate drepturile patrimoniale dobândite în strictă conformitate cu legislația în vigoare, fapt confirmat și de către pârâtă prin răspunsul său la cererea prealabilă.

A afirmat că, decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. P-934/17 prin care i s-a refuzat în admiterea cerințelor, este ilegală și pasibilă de a fi anulată, cu obligarea pârâtei de a recalcula și achita pensia conform cerințelor formulate.

Astfel, pârâta nu a determinat corect raportul juridic litigios și circumstanțele importante pentru soluționarea litigiului, nu a luat în considerație că Legea nr.56 din 9 iunie 2011 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, prin care au fost abrogate alin.(3)-(10) ale art.73 din Legea nr.294 din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură nu este aplicabilă în cazul din speță, deoarece contravine normelor CEDO, practicii unanim recunoscute de CEDO, Constituției Republicii Moldova, Hotărârii Curții Constituționale, legislației civile naționale și principiului securității juridice, instituit în jurisprudența instanțelor internaționale și naționale.

Conform Legii nr.902 din 29 ianuarie 1992 cu privire la Procuratură, Legii nr. 118-XV din 14 martie 2003 cu privire la Procuratură (ajustată la Legea nr.544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului) și Legii nr.294-XVI din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură, în calitate de procuror în demisie, deține dreptul la toate înlesnirile, garanțiile, recompensele și suplimentele prevăzute pentru judecător.

De aceleași stipulări prevăzute în Legea nr. 118-XV din 14 martie 2003 și Legea nr.294-XVI din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură, s-au bucurat și procurorii, fapt de care a beneficiat până la sfârșitul anului 2011.

Mai mult, a specificat că procurorii pensionați până la adoptarea Legii nr. 118-XV din 14 martie 2003 primeau pensiile conform prevederilor Legii nr.544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului.

Atât Legea nr.294-XVI din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură, cât și cele anterioare (din 1992 și 2003) asigură reglementarea garanțiilor sociale, una din ele fiind acordarea pensiei procurorului ca entitate de demnitate publică, la o anumită vârstă-50 ani (în cazul reclamantului 24 martie 2006), cu respectarea obligatorie a principiului de recalculare a pensiei la fiecare creștere ordinară a salariului lunar al procurorului în funcție. Stipulările în cauză au fost adoptate de

Parlamentul RM în strictă concordanță cu Liniile directorii privind rolul Procurorilor, adoptate la Congresul III al ONU, pentru prevenirea criminalității din 27 august 1990 – 7 septembrie 1990 și recomandările Recomandarea 19, adoptată de Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei la 6 octombrie 2000, care conform art.5 pct. d) impun statelor membre (Republica Moldova 1995) obligația să ia măsuri pentru ca Legea să garanteze condiții rezonabile de exercitare a acestor funcții, în special cele privind statutul, remunerația și o pensie în conformitate cu importanța atribuțiilor exercitate, precum și o vârstă corespunzătoare pentru pensionare. Legiuitorul național s-a atașat rigorilor internaționale și europene, adoptând Legea nr.294 din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură.

La rândul său, Curtea Constituțională prin Hotărârea nr.4 din 7 ianuarie 2000 privind controlul constituționalității unor prevederi din legile care reglementează asigurarea cu pensii a judecătorilor, procurorilor, anchetatorilor Procuraturii, funcționarilor publici, a decis că stipulările legii privind stabilirea unor garanții materiale ale independenței procurorilor și judecătorilor trebuie să corespundă înaltului stat de persoane cu demnitate publică.

Astfel, a relatat reclamantul că, prin refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la recalcularea pensiei, i se încalcă un drept prevăzut de lege, drept dobândit la momentul stabilirii pensiei și care nu poate fi restrâns pe viitor.

Toate modificările operate ulterior în actele legislative, care reglementează modul de calculare a pensiilor procurorilor au efect doar pentru persoanele procurorii) care vor beneficia de pensii după punerea în aplicare a modificărilor respective, aceste modificări neavând efect retroactiv, potrivit regulilor generale de acțiune a legii în timp. Or, dreptul constituit în baza unor legi anterioare nu poate fi atins de cel născut sub imperiul unei legi posterioare. Conform regulii generale, legea nouă nu poate modifica regimul juridic anterior, nu poate desființa modalitatea prin care legea anterioara a instituit dreptul respective și efectele lui.

Reclamantul a solicitat recunoașterea deciziei Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 934/17 ca fiind ilegală, repunerea în dreptul lezat cu obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a recalcula și achita pensia pentru vechime în muncă, reieșind din salariul mediu lunar achitat procurorului șef adjunct a secției din cadrul Procuraturii Generale, cu recalcularea acesteia în cazul majorării generale a salariului procurorului în exercițiu, ținându-se cont de funcția deținută de la data ieșirii la pensie, începând cu aprilie 2013, iar recalcularea să aibă loc de fiecare dată din ziua 1 a lunii în care a fost și va fi efectuată majorarea salariului procurorului în exercițiu.

Prin hotărârea din 16 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost admisă cererea de chemare în judecată depusă de către Petru Petrenov. S-a recunoscut ca fiind ilegală decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. nr.934/17 din 12 iunie 2017. S-a repus Petru Petrenov în dreptul lezat de recalculare și achitare a pensiei pentru vechime în muncă reieșind din salariul mediu lunar achitat procurorului șef-adjunct a secției din cadrul Procuraturii Generale cu recalcularea acesteia în cazul majorării generale a salariului procurorului în exercițiu, ținându-se cont de funcția deținută de la data ieșirii la pensie, începând cu 5 aprilie 2013, iar recalcularea să aibă loc de fiecare dată

începând cu data de 1 a lunii în care a fost și va fi efectuată majorarea salariului procurorului în exercițiu.

La 21 martie 2018, Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat apel împotriva hotărârii din 16 martie 2018 a Judecătorei Chișinău sediul Centru.

Prin decizia din 4 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și a fost menținută hotărârea din 16 martie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel, Curtea de Apel Chișinău având la bază prevederile art. 1 alin. (2), 3 alin. (1) lit. a), 16 alin. (1) și 26 ale Legii contenciosului administrativ, art. 45 alin. (1) din Legea cu privire la Procuratură nr. 902 din 29 ianuarie 1992 și art. 32 alin. (1) din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544 din 20 iulie 1995, a reținut că Petru Petrenov a obținut și dreptul social de recalculare a pensiei, în funcție de mărimea salariului procurorului în exercițiu.

Astfel, Colegiul a conchis că, prevederile respective s-au regăsit și în Legea cu privire la Procuratură nr. 118-XV din 14 martie 2003 (abrogată prin Legea nr. 294-XVI din 25 decembrie 2008) și în Legea cu privire la Procuratură nr. 294-XVI din 25 decembrie 2008.

Prin urmare, referindu-se la prevederile art.46² din Legea nr.156 din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat, în vigoare de la 1 iulie 2011, prin refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. P-934/17 din 12 iunie 2017 de recalculare a pensiei, s-a aplicat o lege care de fapt a intrat în vigoare după data ieșirii la pensie a lui Petru Petrenov.

Mai mult, Colegiul a menționat că, dreptul social dobândit de Petru Petrenov odată cu acordarea pensiei pentru vechime în muncă în anul 1995, reglementat de normele de drept de pensionare în vigoare la momentul pensionării, nu-i sunt imputabile prevederile legale adoptate ulterior, or, normele Legii nr.56 din 9 iunie 2011 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, urmează a fi aplicate doar procurorilor ce au ieșit la pensie, după intrarea în vigoare a acestei legi.

La 27 iulie 2018, Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat recurs împotriva deciziei din 4 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea recursului a invocat că, instanța de apel nu a analizat multilateral actele normative și legislația în vigoare ce reglementează astfel de litigii, precum și nu au fost dovedite circumstanțele considerate de prima instanță ca fiind stabile.

Casa Națională de Asigurări Sociale a reiterat motivele de fapt și de drept invocat în cererea de apel.

Suplimentar, recurenta a subliniat că, începând cu 1 iulie 2011, drepturile de pensionare a procurorilor sunt reglementate de prevederile art. 46² din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat.

Totodată, a remarcat că, conținutul articolului menționat supra, nu prevede faptul că pensiile procurorilor și indemnizațiile viagere se recalculează în cazul majorării generale a salariului procurorilor.

Mai mult, întru actualizarea mărimii pensiei, în corespundere cu art. 13 al Legii nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998, pensiile se indexează anual la 1 aprilie, astfel încât pensia procurorilor începând cu 1 iulie 2011 nu se mai recalculează.

Recurenta a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe, emițând o nouă hotărâre de respingere a acțiunii.

Prin referința din 3 septembrie 2018, Petru Petrenov, reprezentat de avocatul Nicanor Conoval a solicitat declararea recursului ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 434 Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 4 iulie 2018, dar date care ar confirma recepționarea acesteia de către recurentă la dosar lipsesc.

Astfel, recursul declarat la 27 iulie 2018, este în termen.

Examinând temeiurile recursului declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul recurenteii cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție precizează că, în contextul

normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale.

În conformitate cu art. 270, 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Valeriu Doagă

judecătorii

Nina Vascan

Tamara Chișca-Doneva